

Što wostanje?

**Trawa wuschnyje,
kwětka zwjadnje;
ale słowo našeho Boha
wostanje hač do wěčnosće.**

(Jez. 40,8)

Późdnja nazyma ma cyle wosebitu barbu. Rańša kurjawa so jenož pomału zběha. Lisćo je ze štomow spadało, kwětki su zwjadnyli a trawa leži šěra na zemi. Mróčele pričahnu; započina so deščować. Dny bywaja krótsje a zymniše. Spěšnje hišće do-džětać na zahrodže, prjedy hač so přenje sněhi nawaleja. Nowember je kaž přirunanje za naše žiwjenje. Po nalěcu a lěcu přinđu žně, tón radostny čas. Ale hižo přibližuje so nowember – smjertnica kłapa wo durje.

Njedyrbimy stajnje na nowember myslić a na to, zo je wšitko na zemi zachodne, dokelž bychmy hewak do depresije padnyli. Ale dru-hdy je derje, hdyž sej wuwědomimy, zo njejsmy wěčne na swěće. Dobre a zle dny smy do-žiwili, wjesote a zrudne. Wšitko je zachodne, a tak chila so tež naše ži-wjenje prjedy abo poz-džišo ke kón-cej. Trawa wuschnyje a kwětka zwjadnje. Što wostanje? Na tute prašenje nje-wě naša džensniša towaršnosť wotmołwy. Zabawa a de-rjeměće stejitej w srjedžišću, ale to njeje wotmołwa na prašenje: Što wostanje?

Poselstwo biblije je jasne: Wostanje Bože słowo, wozjewjene w bibliji a přědowane w cyrkwi. Wone njeje podćisnjene zachod-

nosći wšeje stwórbje, dokelž přinđu wot toho, kiž je wot wěčnosće hač do wěčnosće. Tuž wjele na tym zaleži, zo so džeržimy Božeho słowa jako jeničkeje mocy w swěće, kotraž njezańdže. Bože słowo dawa trošt a wuček, hdyž chcedža nas mysle wo zachodnosći do depresije sćahnyc. Poslednje njedžele cyrkwinskeho lěta, nowemberke njedžele, mōžēja nam při tym dobra pomoc być. Hdyž je wědomje swjećimy, tak spōznajemy, zo maja wone po swojim wobsahu cyle wosebitu barbu.

Dopředposlednja njedžela cyrkwinskeho lěta dopomina na to, zo njeje ničtō sam za sebe žiwy a zo ničtō sam za sebe njewumrěje, dokelž stušamy Knjezej. Bože wěčne kralstwo započina so mjez nami. Na předposlednej njedželi steji Bože sudženje na kóncu časa w srjedžišću. Wón

přinđu, zo by sudžił žiwych a mortwych. Pokutny džeń nam praji, zo mamy so nawróćić k Bohu. Na smjertnej njedželi džemy na kěrchow, zo bychmy spominali na zemrětych, a slyšimy poselstwo wo nowym Jerusalemj, kotryž je w njebiesach za nas přihotowany.

Nowember přinjeje nam poselstwo: Wšitko je zachodne. Njetrjeba stajnje nowember być. Ale jónu za lěto mamy to znjesć, přetož je to dobra šula za nas, hdyž wědomje dožiwimy, kak so wšitko pomijnje. Biblija nam dawa nadžiju, dokelž wostanje Bože słowo, tak kaž Bóh sam wostanje do wěčnosće. Džeržmy so njezachodneho Božeho słowa, zo bychmy so přihotowali na wěčnosť. „Trawa wuschnyje, kwětka zwjadnje; ale słowo našeho Boha wostanje hač do wěčnosće.“

Jan Malink

**Mróčele ćahnu,
twjerdžiznu žanu
ducy sej na puću njetwarja,
takle so druhy
cuzomnik tudy
w wichorach storkany dale ma;
njesteji wjace,
wobstajne šacy
z wutrobu swěrneišo požada;
chwila je kuša,
njekomdž so, duša,
chwataj ty k přichodej Božeho dnja.**

Jan Kilian

Měrcinowe husyčki

Lube džěci!

11. nowembra swjećimy kaž kóždy lěto swjateho Měrcina. Před dwěmaj lětomaj powědach tu stawiznu wo Měrcinu. Džensa chcú wam přeradzić, kak móžeće – pak sami pak z maćerku, nanom abo přečelemi – měrcinowe husyčki pjec. Čehodla runje husyčki, budžeće so prašec. Legenda powěda, zo bě Měrcin w začuću slabosće do husaceho chlěwa čeknył, zo njeby trjebał čezke zastojnstwo biskopa w Toursu nastupić. Tola gigotanje husycow jeho přeradzi a wón sta so z biskopom.

Za 15 husyčkow trjebaće:

- ✓ 400 g muki
- ✓ 200 g twaroha
- ✓ 100 g cokora
- ✓ 8 lžicow wolija
- ✓ 6 lžicow mloka
- ✓ 1 jejo
- ✓ prizu sele
- ✓ titku pječenskeho proška
- ✓ titku waniljoweho cokora
- ✓ rózynki
- ✓ šablonu husyčki

- Hač na rózynki wšitke wobstatki w škli, najlěpje z rukomaj, na čěsto předželać. Jeli je hišće lěpjate, tróšku muki do čěsta měšec.
- Na džěłansku platu sypamy něšto muki a z kulečkom wukulamy čěsto na někak 1 cm tolstoty. Nětko položimy šablonu na čěsto. Z nožom wukrajemy husyčki. Snano dyrbiće nóż hdys a hdys do muki tynyc, zo njeby čěsto na nožu lěpiło. Husyčki položimy na přihotowany blach a třóčimy kóždy rózynku jako wóčko do hlóžki.
- Sunjemy blach do čópleje pjecy a damy husyčki při 175 stopnjach něhdze 15 do 20 minutow pjec. Jeli so přezaha brunja, zawadžće je z alufoliju.
- Po pječenju móžeće husyčki hišće z cokorowej glazuru pomazać. K tomu dyrbiće 150 g proškoweho cokora z 3- 4 lžicami citronoweje brěčki měšec.
- Hdyž je glazura kruta, su měrcinowe husyčki hotowe. *Přeju wam dobre poradženje!* **Gabriela Gruhlowa**

Njewšědna wosada a kemše w diasporje

Běchmy po puću w Južnym Tirołu. Busowu jězbu bě sup. Pappai organizował. Wjedro njemóžachmy rjeńše měc. Naš hotel bě na 1000 metrow wysoko ležacym burskim statoku. Wottam mějachmy krasny wuhlad na alpske horiny a šěroku dolinu.

Poslednju sobotu w septembru jědžechmy do Trienta. Tele město ma wulki wuznam w cyrkwinskih stawiznach. Trójece bě so tu zešoł koncil: 1545-48, 1551-52 a 1562-63. Na přeni koncil běchu protestanća prošeni, njesmědžachu pak sobu hłosować. Kejžor Korla V. bě bamža k reformam nuzował. Wón zemrě za čas koncila a jeho naslědnik měješe mało wliwa na Rom. K temu zachadžeše mór, wobdžělnicy na koncilu so mēnjachu. Pod wliwom jezuitow wobzamknychu so dogmy katolskeje cyrkwy. Z tym započo so napřečiwna reformacija ze wšěmi swojimi scěhami.

Ewangelski farar, kiž wodžeše nas po woběmaj koncilskej cyrkwomaj, bě Němc. Naposledk bě w Erfurće był duchowny za młodzinu. Nětko wukonja šěsćlětnu wukrajnu službu w Italskej. Wězo dyrbi tu italsce rěćec móc. Jeho wosada saha wot Brennera hač do Verony – to je něhdze 200 kilometrow podlu awtodrohi. Stara so wo 400 wosadnych, kiž bydla rozbrojeni na horach a w městach, k temu přinđu hišće dowolnikarjo. Dalša ewangelska wosada je w Meranje, hdzež je kejžor Wilhelm II. dał natwarić ewangelsku cyrkej. W cyłym Južnym Tirołu njeje wjac hač něhdze 2000 ewangelskich. Tole njezadžiwa, wša-

ko je 98 % Italčanow katolskich. W Italskej ma kóždy swoj dawak płaćić. Na dawkowej kartce dyrbi nakřižikować, komu chce jón dać. Tak ma ewangelska cyrkej wjac dobroćelow hač sobustawow.

Poslednju njeđzělu w septembru swjećachmy Božu službu w Brixenje, starym biskopskim měšće, kotrež pak džensa žane wjace njeje. Katolski biskop je so před lětami přesydlil do bóle centralnje ležaceho Bozena. Naše kemše swjećachmy w katolskej kapatce, kiž je ze swojimi 800 lětami najskeje najstarša wot tudyšich štyrjoch cyrkwjow. Prastare freski pyša wotarnišćo. Skromna taflička skedźbni na to, zo so tu němske kemše swjeću. Wosadni běchu so nimale nastróžili nad wulkej ličbu cuzych kemšerjow. Chwatnje hišće stólcy přinošowachu. Kěrlušje přewodžachu so na zastarskim pišćelowym pozitiwje. Knj. Pappaiowa to derje zdokony. Z ruku dyrbjachu so mēchawy pišćelow postužowac, štož wobstara farar Bilz. Mandželska našeho šofera zanjese na započatku krasnu ariju a zahaji z tym mjezynarodne ewangelske kemše. Farar pochadžeše z Bremena a bě tu w dowolu, wosadže pak njebě cuzy. Dyrbješe wjele improwizować. Dokelž bě keluch za Bože wotkazanje jara mały, je farar chlěb do wina tunknył a takle spowědnym wudžělił. Tole dopominaše mje na Taizé. Zawěsće budu Brixenscy wosadni runje tak kaž my Budyscy hišće dołho spominać na tule njewšědnu Božu službu.

Kurt Latka

Za Zejlerjowy pomnik

Lubi Serbja a lubi přečeljo Serbow, klětu dnja 1. februara budže tomu 200 lět, zo je so naš basnik a prócowar Handrij Zejler narodzil. Přihotuje so za tutón džěł swjatočne wopominanje we Łazu, hdzež je Zejler 37 lět jako farar skutkował. W léce 1931 je so na Łazowskej nawsy jeho pomnik poswjećil. Nimo podpěry gmejny Łaz su hakle pjenježne dary Domowiny, Maćicy Serbskeje, dalšich serbskich towarstwow kaž tež jednotliwych Serbow a přečelow Serbow stajenje tutoho pomnika zmóžnili. Chcemy tutu dobu tradiciju pokročowac, zo by pomnik našeho sławného Zejlerja k jeho klětušemu jubilej hódny napohlad skičil. Namotwjamy Was tohodla, Waše pjenježne dary na slědowace konto přepokazać: Spěchowanske towarstwo zetkanišćo „Dom Zejlerja a Smolerja“ Łaz z. t. (skrótšene: Spěchowanske towarstwo Łaz) banka: nalutowarnja Zapadna Łužica, konto-we číslo: 3000 129 102, BLZ: 855 505 00, zaměr: Zejlerjowy pomnik. Za naprašowanja w zwisku ze zběrku stej Werner Sroka pod telefoniskim čisłom 0 35 91 / 55 01 04 k dispoziciji. Džakujemy so hižo nětko wšitkim darićelam za šćedriwy dar. Jeli sej přejeće, Wam darowanje wobkručimy.

**Domowinska župa „Handrij Zejler“
Spěchowanske towarstwo zetkanišćo
„Dom Zejlerja a Smolerja“ Łaz z. t.
Wojerjecy a Łaz, dnja 25. septembra 2003**

Adwentna kantata

Na předwječoru přenjeho adwenta, **29. nowembra**, přepróšuje chór 1. serbskeje kulturneje brigady na swoj mjeztym hižo tradicionelny koncert do Michałskej cyrkwy w Budyšinje. Pod wuměłskim nawodom dirigenta Friedemanna Böhme předstaji so přenja serbska kantata k adwentej, kotraž nastaw w zhromadnym džěle sup. Jana Malinka, 1. serbskeje kulturneje brigady a Drježdžanskeho komponista Berta Handricka. Zakład kantaty su kěrlušje Jana Kiliána, kotrež su přez wotpowědne bibliske hrona mjez sobu zwjazane. Naročnu nowu kompoziciju přednjese chór z přewodom pišćelow. W słowje a hudźbje pohnuwa twórba k přemyslowanju wo adwentnym času. Započatk budže w **17.00 hodź.**

Našim abonentam

Při přepruwowanju dochodow je so zwěsćilo, zo je hišće nahladna ličba abonentow, kiž dotal njejsu swoj lětuši abonement (8 eurow) płaćili. Potrjechi to wosebje tych, kiž dóstanu prawidłownje Pomhaj Bóh z poštom připóslane. Redakcija prosy wo to, zo bychu abonencia přepruwowali, hač su hižo swoj lětuši přinošk płaćili. Konto, na kotrež maja so pjenježy přepokazać, je wozjewjene na zadnjej stronje w impresumje.

Dr. Jan Cyž pječasydomdžesatnik

Započatk měsaca woswjeći w Rakecach dr. Jan Cyž swoje 75. narodniny. Strowotnych přičin dla njeje jubilaraj možno džen wotpowědnje swjećić. Cim wažnišo je, horliwemu Serbej a nic jenož w Serbach znatemu džěćacemu lěkarjej na tutym puću wšo dobre a Bože žohnowanje přec.

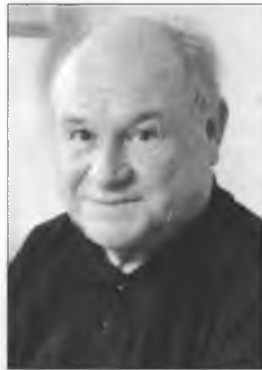
Jenički we lužicy bydla cy potomnik sławného serbskeho wótčince Jana Arnošta Smolerja narodži so 2. nowembra 1928 w Choćebuzu. Mać Leńka rodž. Smolerjec běše džowka Marka Smolerja; nan dr. Jan Cyž, jurist, pochadžeše ze Žuric a staraše so tehdom wo Serbsku banku w Choćebuzu. Štyri lěta pozdžišo přecahny Cyžec swójb do Budyšina a bydleše potom na Lawskich hrjebjach w Serbskim domje.

Po abiturje poda so Jan Cyž do Prahi, zo

by medicinu studował. Na Lipsčanskej uniwersiće zložil potom eksamen. Zhromadnje z njebohman dželskej Martu rodž. Křižanec džělaše nimale 30 lět jako džěćacy lěkar w Zhorjelcu. Lěcarske powołanje skónči so před 12 lětami we Wojerowskej džěćacej poliklinice.

Wot lěta 1985 sem bydli dr. Jan Cyž po natwarje chěže w Rakecach.

Mało Serbam bě možno tak kaž dr. Jan

Cyž pod wšelakimi wuměnjenjemi serbske žiwjenje, ale tež problemy našeho naroda zeznać; wšak běše dołhi čas swědk njesprócniwego a swěrneho narodneho džěla nana a džěda. A za Serbow nic runjewon wšědne swójbne zwiski wjedžechu k šerokim stykam z mnoho Serbami a tež serbskimi kónčinami. Powołanske nastajenje zawostaji na wšěch přeco zaso hłuboki začić a běše mnohim młodym lěkarjam – nic jenož w přiwuznistwje – z přikładom.

Byrnjež dołhi čas w Zhorjelcu bydlił, Serbske ewangelske cyrkwinske dny a serbske kemše w Rakecach njeskomdžeše. Podpěrowaše a podpěra na swoje njesebične wašnje serbske ewangelske a Rakečanske wosadne žiwjenje. Ženje njeje so prócowal w srjedzišću stać. Wažimy a česćimy sej runje tehodla swěrneho Serba „w pozadku“.

Gerhard Herrmann

Žadnostka w Serbskim muzeju: džěl narowneho křiža

W julijskim čisle Pomhaj Bóh je sobudžěta-čerka Serbskeho muzeja w Budyšinje předstajila žadnostku, kiž bě so njedawno do muzeja darila: drjewjanu tafličku we formje wotewrjeneje knihi, popisane z pobožnym hrónčkom. Zdobom prošachu so čitarjo wo pokiw, kiž by wujasnił, za čo je so taflička něhdy wužiwała. Na to može so jasnje wotmołwić: Taflička bě přičinjena na drjewjanym narownym křižu.

Tužon wusud zmóžnjeja předewšěm wuslědk slědženjow ludowědnika Ericha Krawca, kiž je w lětomaj 1931/32 a potom hišće raz spočatk 60tych lět přepytował tójšto kěrchowow w serbskich wosadach za drjewjanymi křižemi. Při tym je w Njeswaćidle mjez druhim narowny křiž z přibitej wotewrjenej knihu namakał, jón wopisał a fotografował. Křiž pochadžeše z lěta 1901. Dvě serbsce popisanej tafli běštej na nim přičinjenej: horjeka wjetša z mjenomaj a datami zemrěteju a pod njeje mjeńša we formje wotewrjeneje knihi, na kotrejž bě napisane pobožne hrónčko. Nadrobnje wopisał je Erich Krawc tónle a dalše křiže w

Drjewjany křiž z lěta 1901 w Njeswaćidle, fotografowany wot Ericha Krawca 1931/32

swojim nastawku „Das Holzkreuz in der sächsi-

schen Oberlausitz“ (Lětopis C 1983).

Dale pokazuje tež wobsah hrónčka na tafličce, kiž je so do muzeja darila, jasnje na zwisk ze smjerću:

*Přindź, Knježe Jezuso, přindź sam,
Ach přindź ze swojim duchom ke mni,
Kaž twoje słowo słuži nam,
Budź tež mój nawoženja we mni.
Přihotuj twoju njewjestu,
Wzmi wšak do twojej rukow ju.
Přindź, přindź a wzmi ju do njebja,
Hlaj, wona je nětko hotowa.*

Prawdžepodobnje jedna so wo štučku pohrjebneho kěrłuša, kotryž džensa wjace znaty njeje. Z njewjestu, wo kotrejž je rěč, njeje drje mjenjena žana žónska wosoba, ale čłowječa duša, čakaca na Jezusa, swogeho nawoženju.

Zastarski prawopis pokazuje na to, zo je taflička drje do lěta 1850 nastala. Móhla pak tež z pozdžišich lět pochadžeć, wšako su tajke taflički zhotowili a popisali wjesni rjemjeslnicy, kiž so njejsu stajnje dokładnje měli po aktualnych zasadach serbskeho prawopisa. Tole wujasni tež někotre prawopisne zmylki, kiž so na tafličce namakaja.

Drjewjane narowne křiže na našich kěrchowach dawno žane wjac nimamy. Po zwěšćenjach Ericha Krawca je tale tradicija

Drjewjana taflička, njedawno darjena Serbskemu muzeju Foto: A. Pawlikowa

w ewangelskich wosadach hižo do druheje swětoweje wójny zašla. Dljeje přetrała je wona w katolskich Serbach. Na tójšto kěrchowach so tam džensa hišće mjez narownymi kamjenjami hdys a hdys drjewjany křiž namaka. Daloko a šeroko znaty je Ralbičanski kěrchow, kiž ma lute drjewjane křiže. Zo je so tam wuchowało tele stare serbske ludowe wašnje, je zastužba něhdyšeho wosadneho fararja, kiž je w swojim času stajenje narownych kamjenjow prosće zakazał a dale na drjewjaných křižach wobstał.

Přispomnić so hišće ma, zo njeběchu tajke z hrónčkom popisane wotewrjene knihi něhdy jenož při drjewjaných křižach přičinjene. Namakamy je tež pola wěšeho typa kamjentnych narownych pomnikow, hdžež je wotewrjena kniha přilehnjena k delnejmu koncej stajaceho křiža. Zajimc može sej tajki přikład wobhladać w Budyšinje na Tuchorskim pohrjebnišću (narowny pomnik fararja Handrija Lubjenského, † 1840) abo na kěrchowje w Poršicach (narowny pomnik fararja Hendricha Awgusta Krygarrja, † 1858).

Kamjentny narowny pomnik fararja Hendricha Awgusta Krygarrja w Poršicach z lěta T.M. 1858 Foto: T. Malinkowa

Swjedženske dny 275-lětneho jubileja serbskeje biblije

Hrjehorjej Wulkemu, kotryž běše žiwy w 6. lětstotku, připisuje so rjana sada wo wuznamje biblije: „Biblija je kaž rěka, kotraž je tak niška, zo móže jehnjo z njeje pić, a tak hluboka, zo móže so slon w njej wukupać.“ Lěto biblije dawa mnoho nastorkow, so stajnje zaso z tutej niškej a při tym tak hlubokej rěku zaběrać. Je zbožowny případ, zo směmy my Serbja lěta na wuznamnu rōčnicu w zwisku z tutej „knihu wšěch knihow“ spominać: na přeni přeložk cyteje biblije do hornjoserbsčiny. Tutón přeložk bu zdokonjany wot štyrjoch ewangelskich serbskich duchownych – kiž móžachu so při tym na Michała Frencelowy přeložk Noweho zakonja z lěta 1706 zepěrać – a čišćany w lěće 1728 w Budyšinje. Za Serbski institut a za Maćicu Serbsku bě tutón podawk před 275 lětami nastork za organizowanje mjezynarodneje wědomostneje konferency, kotraž přewjedže so wot 26. do 28. septembra 2003 w Budyšinje a w Bukecach. Na njej wobdźělchu so nimo Serbow a Němcow tež přednošowarjo z Českeje, Pólskeje a Wulkeje Britanskeje.

Profesor Tadeusz Lewaszkiwicz, wobdźělnik konferency z Pólskeje, bě hižo před wosom lětami wudał wulce zaslužbnu knihu wo serbskich biblickich přeložkach. Nimo wšitkich ewangelskich hornjoserbskich wudaćow předstaja wón tam tež delnjoserbske wudaća biblije a přeložki serbskich katolikow. A na tute tři rěčne warianty biblije w našej serbsčiny běchu tež přednoški na konferency wusměrjene. Najwjace přednošowarjo zaběraše so zrozumliwych přičin dla wězo z ewangelskej hornjoserbskeje bibliju. Tak porěča na přnim dnju konferency, pjatk, profesor Hinc Šewc z Poršic wo Budestečanskim fararju Michału Frencelu, kiž drje bě Nowy zakon hižo w 60-tych lětach 17. lětstotka do hornjo-

Ze zhradnym kěrlušom před Bukečanskej cyrkwu zahajl so njedzela popołdnu nutrnosť, kotrež přizamkny so koncert duchowneje hudźby.

serbsčiny přeložiti, kiž pak je při wotpohladanym čišćenju swjeho přeložka z njewšědnymi zadžewkami wojować mět. Fascinowało mje je, zo njeje so wón wot swjeho nadobneho zaměra, Hornjoserbam dać plaćiwu přeložk Noweho zakonja w jich maćerščinje, ani přez přenjatne sčazanje hižo wučišćaneju scenow swj. Mateja a Marka ani přez pozdžišo wukazane wjacerkroćne přehladanje jeho teksta přez druge wosoby a tež nic přez wulke wosobinske horjo wotwjesc dať. Poslednje porjedžowanje swjeho přeložka dyrbeše Michał Frencel potom sleposće dla swojemu najstaršemu synej Abrahamej přewostajić. Zrudžace wšak někak je, zo njeje so přeložowar wuńdženja swjeho žiwjenskeho džěla w čišću ani dočakać mōhť.

Stawiznam a rěčnym wosebitosćam delnjoserbskeje biblije wěnowaše so Berlinska slawistka Doris Teichmannowa. W swojim přednošku zaběraše so wosebje z 18. lětstotkom, na kotrehož spočatku steji wuńdženje delnjoserbskeho Noweho zakonja w čišću (1709) a 87 lět pozdžišo (1796) – na samym kōncu lětstotka – čišćany Stary zakōń. Nic nakromnje chcu wuzběhnyć, zo je přednošowarka jako jenička swj. přednošk w delnjoserbskej rěči poskićiti.

Stawizny serbskeje katolskeje biblije předstaji monsignore Měrćin Salowski z Chrósćic. Rozložiti, zo wšak je Radworski farar a pozdžiši Budyski kanonik Jurij Hawštyń Swětlik cytu bibliju hižo mjez 1688 a 1711 do katolskeje warianty hornjoserbsčiny přeložiti, zo pak wosta tōnle přeložk hač do džensnišeho w rukopisu. W lěće 1896 wuńdže w Budyšinje katolski Nowy zakōń w přeložku biskopa Jurja Łusčanskeho a kanonika Michała Hōrnika. Cyty Stary zakōń bu kōnc 19. lětstotka přeloženy wot Filipa Rězaka, ale w čišću wušoť je z toho jenož mały džěl. Hakle w 60-tych a 70-tych lětach 20. lětstotka hodžeše so katolska biblija w štyrjoch knihach wozjewić, přeložena wot serbskich studentow katolskeje teologije a někotrych katolskich duchownych.

Dr. Helmut Jenč z Budyšina předstaji hornjoserbske słowništvo na spočatku 18. lětstotka, kotrež rozšěrjachu tamniši přeložowarjo nabožnych spisow předewšěm přez požčonki z němčiny abo přez tworjenje serbskich słowow po němskim přikładze. Přednošowar zwěsći, zo běše na spočatku 18. lětstotka so wuwiwaca hornjoserbska spisowna rěč ludowej rěči cyłkownje bliša, hač je wona to džensa. Dwaj referentaj – člon Britiskeje akademije dr. Gerald Stone z Oxforda a doktorand Richard Bigl z ↗

Wustajeńcu wo serbskej biblji běchu přihotowali sobudžělačerjo Serbskeho Instituta. Mnozy wobdźělnicy konferency sej ju ze zajimom wobhladachu. Fota: M. Bulank

⇒ Prahi – rozjimaštaj řečne wosebitosće tež druhich serbskich nabožnych spisow 17. a 18. lětstotka. Dalše přednoški (cytkownje bě jich na konferency 17) wěnowachu so kulturnostawizniskim aspektam biblije. Tak staji na příklad Jan Malink serbske přeložki do zajimaweho a hač dotal skerje njezwučeneho cyłoeuropejskeho konteksta. Z wuprajliwym swětłowobrazowym přednoškom Trudle Malinkoweje wo biblijskich hronach w materielnej kulturje Serbow so přednoškowy džěl konferency sobotu nawjeor zakonči. Hišće lěta budu zajimcy teksty wšitkich přednoškow w kulturnym časopisu Rozhlad čitać móć.

W konferencnej rumnosći Budyskeho Serbskeho instituta běchu sobudželačerjo Serbskeje centralneje biblioteki natwarili informatiwnu wustajeńcu wo serbskich biblijach. Widzeć bě tam na příklad eksemplar přenjeho wudaća z lěta 1728, kiž je w lěće přewróta 1989 superintendent n. w. Gerhard Wirth institutnej bibliotece daril. (Připódlu prajene, chowa so eksemplar přenjeje serbskeje čišćaneje biblije tež w historiskej bibliotece Kamjenskeho měščanskeho archiwa.) Cytkownje je so ewangelska biblija w hornoserbsčinje čišćala w 11 nakładach; posledni króć bě to w lěće 1905. Serbski literarny a kulturny stawiznar Ota Wićaz wobsedžeše w swojej priwatnej bibliotece wot každeho z tutych 11 nakładow jedyn eksemplar. Na dojimawe wašnje je wón spo-

Narowny pomnik sobupřeložerjo přenjeje serbskeje biblije Jana Wawera z lěta 1728 – wobnowjeny a na swojim nowym městnje w zachodže Bukečanskeje cyrkwy znova poswiećeny.

čatk 50-tych lět zašeho lětstotka w Pomhaj Böh wo tym pisał. Wobdžělnicy konferency smědžachu sej tež tute eksemplary z Wićazoweho zawostajenstwa w Serbskim instituce wobhladać.

Wjeršk třidnjowskich zarjadowanjow běštej mi njedzelu, dnja 28. septembra, w Bukečanskej cyrkwi ekumeniska nutnosć a koncert duchowneje hudźby z chórom Budyskeho Serbskeho gymnazija pod nawodom Friedemanna Böhme. Nutnosć w

třoch rěčach (hornoserbsce, delnoserbsce a němsce) wuhotowachu Serbski superintendent Jan Malink, tachantski farar Wito Šćapan z Budyšina, farar Hans-Christoph Schütt z Dešna a Bukečanski farar Thomas Haenchen. Wěnowana bě wona znawaposwiećenju narowneho pomnika fararja Jana Wawera, jednoho ze sobupřeložowarjow biblije z lěta 1728. Wawer je 26 lět w Bukecach z duchownym byt. Wotnětka steji jeho pomnik w zachodže Bukečanskeje cyrkwy, tuž jemu wšelake wjedra hižo škodźeć njemóža. Pře-

Nutnosć w Bukecach swjećachu štyrjo duchowni: sup. Jan Malink a fararjo Wito Šćapan z Budyšina, Hans-Christoph Schütt z Dešna a Thomas Haenchen z Bukec (wotprawa).

dwěšm na iniciatiwu knjenje Trudle Malinkoweje je so wón wot Budyskeho kamjenječasarja Uwe Konjena wuběrnje restawrowať. Na restawrowanje čaka nětko tež narowny pomnik dalšeho sobupřeložowarja přenjeje serbskeje biblije, fararja Mateja Jokiša w Hbjelsku. Za tutón wotpohlad so w Bukecach hižo składowaše.

Koncert serbskich gymnaziastow w rjanej Bukečanskej cyrkwi běše blyščacy a dušu pozběhowacy wukónc. Nabožne teksty předneseny chospěwow a jich wuběrna spěwna interpretacija mje hluboko jimachu. Poľna džakownosće za tři rjane swjedźenske dny so zaso do wšědnego dnja nawróćich.

I. Šćakowa

„W spočatku bě to słowo“ Ze zběrkow Serbskeho muzeja

Składnostnje lěta biblije 2003 pokazuje so w Serbskim muzeju na Budyskim hrodze mať přehladka wo serbskich biblijach a biblijskich hrónčkach z muzejoweje zběrki pod hesłom „W spočatku bě to słowo“. Nimo přenjeje serbskeje biblije z lěta 1728 wuhlada zajimc tež delnoserbsku bibliju z lěta 1868 a přenjeje cytkowne katolske wudaće, dokónčene 1976. Wosebity zajim zasłuža sej rukopisne wěnowanja. Rady darowaše so biblija młodymaj mandželskimaj ke kwasej z poručenjom, ju wšědnje wužiwać. Wustajena je tež biblija holcy z Droždžija, kotruž dósta 1918 ke konfirmaciji jako wosebite připóznace „za pilne wuknjenje serbskeho katechizma“. Snano jedna so tu wo dar z fararja Jakoboweho fonda, z kotrehož spěchowachu so tež serbske paćerske džěci. Knize je připóznate topjeno z džaknje narěču konfirmand-

ki z Trjebina, kotruž wěnuje wučerjej, duchownemu, staršimaj a kmótrje.

Přehladku wudospótnjeja wšelake unikatne eksponaty, kiž bjezposrednje z bibliju zwisuja: stary křižowy puć z lěta 1750, do drjewa palene serbske hrono k zlotemu kwasej, křčenske listy, taler z hrónčkom Wótčenaša a t. mj. „Mať áhobiblija“ Mile Pfuler, kotruž dósta wot swojeho nawoženje, fararja Jaroměra Hendricha Imiša, k hodom lěta 1850.

Džakownje přijimowachu sobudželačerjo Serbskeho muzeja dar, kiž přepoda Trudla Malinkowa na mjezynarodnej wědomostnej konferency „275 lět serbska biblija“: wušiwane serbske hrono z ródneho domu přenjeho serbskeho superintendenta Gustawa Mjerwy z Dažina. Wone je jedne z poslednich řědkich dokumentow serbskosće wokoľo Lubija. **A. Pawlikowa**

Wušiwane hrono – psalm 37,5 – z Mjerwikubla w Dažinje pola Lubija, darjene Serbskemu muzeju na lětušej konferency wo serbskej biblij Foto: A. Pawlik

Dwojorěčna namša we Wětošowje

Wětošojški farar na wuměńku Klaus Lischewsky se zasajźijo, až serbska rěč jo hyšći žywa w Serbskej cerkwi. „Žywjjenje w pomniku“ – to jo było lětosne moto na dnu watworjonego pomnika. Teke how we Wětošowje jo była 14. septembra žywjjenje w pomniku – w Serbsko-nimскеj cerkwi. Na toś tej nježeli psížo teke Wětošojška nimska wosada na dwojorěčnu namšu. Wšake namšarki su se woblekali serbsku drastwu a su se dali po namšy z fararjom pšed hołtarjom fotografěrowaś. Foto: S. Malk

Serbske kemše we Wojerecach

Serbske kemše z Božim wotkazanjom swjećeše sup. Malink sobotu, 11. oktobra, w Lutherowym domje we Wojerecach. Po Božej službje předstajichu pěstowarske džěci z WITAJ-skupinow z Horow a Němcow před kemšerjemi swój program. Na lóštne a njekomplikowane wašnje dopokazachu mali hosćo swoje přenje znajomosće w serbskej rěči. Wotpowědnje počasej přednje sechu spěwčki a basnje wo nazymje a bohatych žnjach, při čimž zapřijachu tež samopaslene zmije a čerwjenočerkate jabłuka do swójeho programa. Naposledk pokazachu hišće wjesote rejowanske hry. Za rjany program so kemšerjo ze sylnym přikleskom džakowachu. Popołdne wuklinča ze serbskej bjesadu při kofeju a spěwanju.

Silke Richter

WITAJ-džěci z Horow a Němcow zwjeselichu kemšerjow ze serbskim programom. Foto: S. Richter

Předsydstwo wosadneho zwjazka hłownu zhromadźiznu zwołało

Dnja 6. oktobra 2003 wuradźowaše předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka wo dalšich nadawkach. Wobzamkny so zwołać hłownu zhromadźiznu na sobotu, 24. januara 2004, do Budyšina. Tam póndže mjez druhim wo schwalenje hospodarskeho plana přichodneho lěta. Džěto z džěćimi budže wosadny zwjazk na projektowej bazy organizować a podpěrować. Zarjadniske džěto chcemy z Michalskej wosadu zwjazać. Dale informowaše předsyda, zo je krajnocyrkwinski zarjad zapodaće wosadneho zwjazka přećiwu 6-lětnemu wobmjezowanju městna Serbskeho superintendenta wotpokazať, dokelž njeje zwjazk bjezposrednje potrjecheny. Z drobnymi prašenjemi rěčneho razu w serbskim ewangelskim pismowstwie budže so wosebita skupinka zaběrać.

Marka Maćijowa

Ochranowske hesła 2004 wušli

W poslednich dnjach septembra wuńdžechu Ochranowske hesła na lěto 2004. Knižku je, kaž hižo w minjenych třoch lětach, zestajał knjez Hinc Šolta z Lauterbacha. Wudało je ju znowa serbske nakładnistwo w Budyšinje. „Hesła 2004“ dōstanjeće za 2,50 eurow pola Serbskeho ewangelskeho towarstwa a w Smoleńc rjec kniharni w Budyšinje.

Wobnowjena cyrkej w Hućinje

Po poł lěta trajacych ponowjenskich džělach w nutřkownym Božeho domu swjećeše Hućinjanska wosada 12. oktobra přeni króć zaso kemše w swojej cyrkwí, kotraž nětko zaso dostojny napohlad skići. Najwjace džětow su wosadni sami wukonjeli. Nimo toho su nahladnu sumu pjenježnych darow składowali, kiž běchu trěbne za wšelake wudawki kaž tež za nakup nowych swěčnikow. Přenje kemše běchu zdobom žnjowodžakny swjedžen. Po tym běchu wšitcy pomocnicy ze swojimi swójbami prošeni na kofej.

Hućinjanska wosada je runje tak kaž sotrowska Malešanska wot lońšeho njewobsadźena a so za čas wakancy wot Chwačanskeho fararja Noacka zastaruje.

Najrjeńša króna we Wochozach

Wot 30. awgusta hač do 20. septembra wotmě so we Wochožanskej cyrkwí 10. wubědźowanje zwjazka sakskich burowkow wo „Najrjeńšu žnjensku krónu – najrjeńši žnjenski wěnc Sakskeje 2003“. Wotewrětoj běštaj wustajeńcu 30. awgusta Zhorjelski biskop Klaus Wollenweber a sakski minister za wobsweť a ratarstwo Stefan Flath. 3077 wopytowarjow ju wopyta. Jako najrjeńša króna mytowaše so na poslednim dnu žnjenska króna zwjazka burowkow z delnošlesko-hornjołužiskeho wokrjesa, kiž ma swoje sydło we Wochozach. Krajna předsydka zwjazka Hiltrud Snelinski dobyćerske žony wuznamjeni. Dnja 29. septembra přepoda w Drježdžanach delegacija žonow mytowanu žnjensku krónu prezidentej sakskeho krajneho sejma Eričej Iltgenej. Tam je nětko wustajena we foyeru sejma.

E. Bigonowa

Najrjeńša žnjensku krónu Sakskeje 2003 we Wochožanskej cyrkwí Foto: E. Bigonowa

Knih z rańšimi nabožnymi myslemi

Přinje-li póstownica hnydom tři rjane serbske publikacije naraz do domu, je cí tola, jako by hižo njeđzeli było. Běše pak hakle štwórtk.

Přenje stej něšto za dołhe podzyske a zyske wječory: (hornjo) Serbska protyka a (delnjo) Serbska pratyja. Do třećeje sym so hnydom dał a zanuril.

„Z TOBU po wšěch pućach“ kniha rěka. Wuběr a zestajenje měještaj ewangelska pedagogowka Měrana Cušcyna a katolski teologa Měrcin Salowski na starosci, potajkim je to ekumeniske džěło, štož so po mojím zdaću přečasto w Serbach njestawa, chiba docyła přeni króc w nowišim času. Za mnje, kiž wšitko, štož so doma we Łužicy čini a nječini, z wěsteje distancy a móhtrjec z wočomaj a wušomaj wupućowarja znazdala wobkedžbuju (mój dołhólětny dowěrník-informant je bohužel hižo na Božej prawdže), za mnje je tute wudaće kusk kaž džiw. Traš kaž Boží džiw, hdžež so tola Serbowki/Serbja po wšěm zdaću rady kocoruja a hadruja, jako bychy byli štó wě kak wulki lud, kiž sej tajke něšto dowolić móht.

Kniha, do dostojneje módro-čorneje barby wobalena, je wušła w našim jeničkim serbskim nakładnistwje. Tež tónle fakt pohnuwa mje k wuprajenju, zo by tajke něšto před lětdžesatkami najskeje jenož z wulkimi wobčežnosćemi a zadžewkami móžno, chiba scyła njemóžno było. Znajmjeńša njebychu „wosobinske mysle w zmysle

Swjateho Pisma“, kaž su je wěriwi wobej wuznaćow w Serbskim rozhlósu přednošowali, něhdy dowolene byće. Serbski rozhlós njemóžeše a njesmědžeše Bože słowo w maćernej rěči šerić. Kak by to našemu wrohženemu ludej howiło, by-li so tole hižo přez lětdžesatki stawało! Wěm so hišće dopomnić na wotpowědne prócowanja bywšeho serbskeho superintendenta Gerharda Wirtha, tola wutroby tych wulkich a małych faronow běchu stwjerdnjene ...

Škoda, zo žołmy Serbskeho rozhlósa hač sem njesahaja (němske wušy pak smědža přez Deutsche Welle němske programy po wšěm swěće sluchać)! Někotry raz wšak sym, pobyšwi we Łužicy, rańše serbske nabožne słowo, tele počdra minutki, slyšať a sej druhdy prajiť: To cí pak běše krotke wusyłańčko. Při wšěm chcyť rjec, zo je so zwjetša to, štož bě trjeba, tež wopraw-

dže prajiť. To je tola hłowna wěc a za lajkow hotowy kumšt. Tuž sej wšitcy wosebite připóznaje zaslužka. A z tym je tež wudaće tutych rańšich nabožnych rozpominanjow wjace hač woprawnjene, a móžu sej derje předstajić, zo budže kniha wjele serbskim swójbam z hódny a wužitny darom k lětušim hodam.

PS: Zo pak tež z čitanjom a do so srěbanjom Protyki a Pratyje čakać njedokojach, móžeće sej předstajić! **Hinc Šofta**

Na knižnej premjerje přenju njeđzelu oktobra w Smochćicach měještaj zestajerjej Měrana Cušcyna (srjedza) a msgr. Měrcin Salowski (w pozadku) wjele eksemplarow noweho wudaća signować. Do toho bě 13 awtorow swoje teksty přednesło a Chrósćanski cyrkwinski chór spěwať. Ze stron ewangelskich Serbow běchu čitali Katja Neumannec ze Sćijec, Beata Richtrowa z Heideberga, Arnošt Grofa z Chasowa a Měrcin Wirth z Budyšina.
Foto: T. Malinkowa

Wopomnjeće Kosyka w Americe

150. narodniny fararja Mata Kosyka so lětsa z dwěmaj schadžowanjomaj na přeciwnymaj stronamaj Atlantiskeho oceana wopominachu. Přenje wotmě so 18. junija w jeho ródnej wsi Wjerbnje w Delnjej Łužicy, druhe 29. septembra w uniwersicie Concordia w texaskej stolicy Austinje.

Swjatočnosť w Texasu zahaji so z wopominanskej Božej službu w uniwersitnej kapale, na kotrejž přednjese prof. Roland Marti Kosykowe basnje w serbskej a jendzelskej rěči. Dr. David Zersen, uniwersitny prezident n. w., přirunowaše w svojim předowanju Kosyka z Asaphom, wuznamnym spisarjom psalmow Stareho zakonja.

Po tym zeńdžechu so česćowarjo Kosyka w foyeru nowonatwarjeneho akademiskeho centruma, hdžež steješe z plachtu zawoždžěta bronzowa busta basnika. Prof. Marti měješe narěč. Wuzběhny, zo je prawje tule postajić pomnik za Kosyka, wšako je uniwersita Concordia jenička wot Serbow załožena uniwersita na swěće. Concordia bu załožena w lěće 1926 wot 13 lutherskich wosadow w Texasu, kotrychž wosadni běchu we hłownym potomnicy z Łužicy wupućowanym Serbow.

Bronzowu bustu stworiťa je Eloiese Krabbenhoft, wuměłca z Austina, po fotografijach Mata Kosyka. Wuměłca je hižo wjacore twórbje za uniwersitu Concordia stworiťa, mjez druhim w přirodnej wulkosci plastiku Jezusa, kiž wuči svojich wučomnikow, a tohorunja w přirodnej wulkosci postawu Martina Luthera jako 20-lětneho studenta Erfurtskeje uniwersity. Wo posleńšej je Friedrich Schorlemmer prajiť, zo je to najlěpša statua Luthera, kiž je hdy widzał, přetož wona njepokaza Luthera na wysokim podesće, ale na samsnej runinje ze studentami, „kak wón slědzi w pis-mach a njewustaja jenož prawosć swojeho wida“.

Nětčiši prezident uniwersity dr. Tho-

mas Cedel witaše postajenje nowoje skulptury, kiž běštaj daritoj dr. Zersen a mandzelska, prajo: „Concordia je horda na swoje serbske namřewstwo a wjeseli so nad počesćenjom tutoho stawneho syna Łužicy, kiž je swoje žiwjenje skónčil tu w Americe.“ Naposledk dari prof. Marti trojrečnu knihu z basnjemi Kosyka do uniwersitnej knihownje.

David Zersen

Prof. Roland Marti ze Saarbrückena (nalěwo) a prezident uniwersity Concordia w stolicy Texasa Austinje dr. Thomas Cedel po wotkryću busty fararja Mata Kosyka w foyeru noweho akademiskeho centruma
Foto: D. Zersen

Powěšće

Tajki njerjany napohlad sklčeše před něšto tydženjemi wjesna tafla w Barće při dróze do Bukojny. Serbske słowa běchu přemórane – a to runje w samsnym času, kaž je w Bartskej zakładnej šull započala skupinka dźěci ze serbskej wučbu po WITAJ-modelu. Foto: T. Malinkowa

Rogow. Njedźelu, 21. septembra, swječeše 150 kemšerjow z wasadneje fararku Dagmar Wellenbrink poslednje kemše w tudyšej cyrkwi. Po Božej službjce wozjewi Choćebuski superintendent Blume, zo stej wot nětka cyrkej a kěrchow zawrjenej. Hač do kónca lěta maja wšitke swojby wjes wopušćić a přeachnyć do Noweho Rogowa pola Baršća. Na kemšach wobdźělštaj so tež zastupjerje Domowiny Jan Nuk a Harald Koncak.

Serbin. Na lětušim serbskim swjedženju w texaskim Serbinje, kiž so tam 26. septembra wotmě, wuhotowašej program rejomanska skupina z Čiska a dujerska kapata z Rakec. Klětu móža w Serbinje 150-lětny jubilej wupućowanja Serbow do Texasa swjećić.

Nürnberg. Ewangelske šule w Němskej su přeco bóle woblubowane. Tole je přeni cytoněmski kongres ewangelskich šulow kónc septembra w Nürnbergu zwěsćić. Tuchwilu je w Němskej 960 ewangelskich šulow z něhdze 140 000 šulerjemi. Najwjetša je w Nürnbergu a ma 1 944 šulerjow, najmjeńša je w Bräunsdorfje pola Kamjenicy a ma 9 šulerjow. Přeco wjace staršich chce swoje dźěci w ewangel-

skich šulach kubtać dać, tak zo je zwjetša wjele wjac přizjewjenjow hač šulerskich městnow. W zašłym lěće je so jeniče w nowych zwjazkowych krajach 14 nowych ewangelskich šulow załožito. Najwjace ewangelskich šulow w Němskej ma Sewjerorynsko-Westfalska (293), najwjace w nowych zwjazkowych krajach ma Sakska (40).

Tarrington. Wot 3. do 5. oktobra swječachu wobydlerjo w awstralskim Tarringtonje 150-lětnu wobstaću swojeje wsy. 1853 wot serbskich wupućowarjow załožena wjes bě hač do 1918 Buceky/Hochkirch rěkała. Jako wosebiteju hosći móžachu na jubileju witać fararja Thomasa Haenchena a jeho mandželsku z lužiskich Bucek, po kotrychž buchu před 150 lěta mi awstralske Buceky pomjenowane.

Slepo. Ze swjedženski kemšemi w poľnje wobsadženym Božim domje staj so njedźelu, 12. oktobra, fararjec mandželskej Ulrike a Reinhard Menzel doskónčnje wot Slepjanskeje wosady rozohnowaľoj. W Slepom staj skutkowaľoj wot lěta 1998, lětsa w lěću staj přewzaľoj zastojnstwo šulskeju duchowneju při ewangelskim gymnaziju Johanneumje we Wojerecach. Kemšam přizamny so postrowna hodźina w hosćencu „K hadźacemu kralej“, na kotrejž so mjez druhim sup. Malink Menzelec mandželskimaj dźakowaše za jeju podpěru serbskeho dźěta w Slepom.

Zbožopřeća

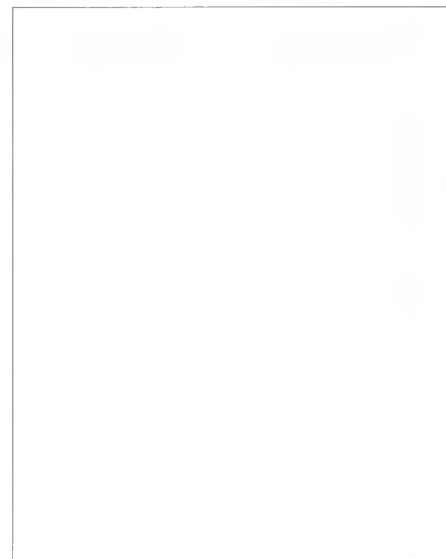
Njedźelu, dnja 2. nowembra, woswjeći w Rakecach knjez **dr. Jan Cyž** swoje 75. narodniny. Swěru je so jubilar čas žiwjenja ze swojeje mjeztym njeboh mandželskej dźeržať k ewangelskim Serbam a spěchowaj cyrkwinke žiwjenje. K čestnemu dnjej přeje jemu zbožo a přede wšěm tež lěpšu strowotu předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Bóh žohnuj jeho dalši puć žiwjenja.

Dary

W septembru je so dariľo 20 eurow za Pomhaj Bóh. Na nutrnošći k znowaposwjećenju narowneho pomnika fararja Jana Wawera w Bucecach je so nazběraľo 395,80 eurow za ponowjenje narowneho pomnika fararja Mateja Jokiša w Hbjelsku. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 150 lěta, dnja 11.11.1853, narodži so w Ketlicach farar **dr. Měrcin Renč**. Kaž nan Jan Korla Renč (1821–1888), kiž bě farar w Ketlicach, a młódsi bratr Jan Renč (1856–1916), kiž bu nanowy nasľednik w Ketlicach, poda so Měrcin Renč na duchownstwo. Wuknješe na gymnazijomaj w Budyšinje a Mišnu a studowaše w Lipsku. Wot lěta 1878 služeše Klětnjanskej, wot lěta 1882 hač do swojeje smjerće 1911 Wjelečanskej wosadže. Tam džen-

sa na jeho dopominatej Boži dom, kiž bu za jeho zastojnski čas 1901/02 natwarjeny, a jeho row, kiž je jenički ze serbskim hrónčkom na tamišim kěrchowje. Wón bě dobry znajer serbskich stawiznow, předsyda stawizniskeho wuběrka Maćicy Serbskeje a je wjele wo Serbach w němskich a serbskich časopisach wozjewjaľ. Jeho synaj staťaj so tohorunja serbskaj duchownaj: Jan Renč (1884–1945) bu nasľednik nana a posledni serbski farar we Wjelečinje, Gerhard Renč (1897–1982) bu posledni serbski farar w Barće.

Přeprašujemy

- 02.11. 20. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
- 09.11. dopředposlednja njedźela cyrkwinkeho lěta**
09.30 dwurěčne kemše w Rakecach na kermušu z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
11.45 nutrnošć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 16.11. předposlednja njedźela cyrkwinkeho lěta**
08.30 kemše w Poršicach z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
- 23.11. smjertna njedźela**
11.45 nutrnošć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 29.11. sobota**
17.00 serbska adwentna kantata z chórom Serbskeho gymnazija w Michalskej w Budyšinje
- 30.11. 1. njedźela w adwencie**
14.30 wasadne popołdnjo w Slepom (M. Hermaš)
- 07.12. 2. njedźela w adwencie**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
11.45 nutrnošć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wasadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska/Czornebohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: Čišćernja DELANY tzwr w Njeswaćidle
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza mēsaćnje. Spěchuje so wot Zaľožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.